

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca

Stoji za
celo leto 3 gld. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — „ 30
(Posamezne štev.
15 kr.)

Naročnino
sprejema
uprava lista:
„Zaveza-Krško“
Oznaniła,
tkrat natismena,
od vrste 15 kr.

Oznaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnistvu
v Maribor.

POPOTNIK.

Glasilo

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in urednik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Odprište rekla-
macije so
poštne proste.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
urednistvu
v Maribor.

Pismom, na kate-
re se želi odgovor,
naj se pridene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se ne oziramo.

Neizkorišča pisma
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
scena poslani knjige
so ne vračajo.

Tretja skupščina „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ dne 16. in 17. maja v Trstu.

Programm.

V soboto dne 16. maja:

I. Ob 11. uri dopoldne posvetovanje upravnega odbora. Vspored posveto-
vanju: a) Določitev poročila za delegacije; b) Predlog direktorija glede imenovanja
častnih članov.

II. Ob 1. uri popoldne zbor delegatov.

Vspored:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo o delovanji upravnega odbora.
3. Poročilo o delovanji društev zastopanih v „Zavezi“.
4. Poročilo blagajnikovo.
5. Poročilo računskih preglednikov.
6. Poročilo glede društvenega glasila.
7. Določitev: a) poslovnega reda, b) vsporeda za sekcije in za glavni zbor.
8. Volitev 4 rediteljev za glavni zbor.
9. Določitev letnih doneskov od članov „Zaveze“.
10. Določitev časa prihodnji skupščini.
11. Volitev ocenjevalcev za presodbo spisov, ki tekmujejo za nagrado in se v
tekočem letu v društvenem glasilu priobčujejo.
12. Kako naj praznuje slovensko učiteljstvo 300-letnico A. Komenski-ja? — Poroča
v imenu direktorija g. Armin Gradišnik.
13. Nasveti in predlogi.
14. Ako bode čas dopuščal eventuelno: Volitev upravnega odbora in računskih pre-
glednikov za društveno leto 1891/92.

III. Po posvetovanji delegatov pevske vaje in zborovanja v raznih sekcijah, kakor
bode določila delegacija.

IV. Ob 8. uri zvečer koncert. (Vspored priobčimo na drugem mestu.)

V nedeljo dne 17. maja:

I. Ob 8. uri zjutraj sveta maša v župni cerkvi sv. Antona nov. (Poje se A. Nedved-
ova maša: „Slava Stvarniku“.)

II. Ob 9. uri dopolúdne

Glavni zbor

po vsporodu, kakor ga bode določila delegacija.

III. Po glavnem zboru eventuelno: Volitev upravnega odbora in računskih preglednikov za društveno leto 1891/92.

IV. Ob 1½ uri popolúdne banket.

(*Prav vljudno prosimo, naj vsak, kateri se misli vdeležiti banketa to nemudoma naznani predsedniku vsprejemnega odbora pod naslovom: „Mate Kante — Sežana“.*)

V. Po banketu izlet v Miramar.

Opazka: Posvetovanje upravnega odbora, posvetovanje delegatov, zborovanje v enketah, koncert, glavni zbor in banket bode v prostorih pri **Bergerji: Belvedere pod gradom.**

Krško dne 6. maja 1891.

Direktorij.

Pomen, metoda in tvarina zgodovinskega pouka v ljudski šoli.

Domača zgodovina naj krepi v mladini domovinsko zvestobo, srčnost in požrtvovalnost; vzbuja naj v njej ljubezen do skupne domovine.

I.

Za vsakega človeka, bodi-si stannu kateregakoli, potrebno je, da si prisvoji nekoliko zgodovinskega znanja. Saj je pa tudi čisto naraven nagib, ki vzbuja zanimanje za zgodovino. Vsak posameznik čuti se uda vsega človeštva; gotovo ga torej morajo zanimati znameniti dogodki in osodepolne spremembe, ki so se vršile v preteklih časih, vsled katerih je prišlo človeštvo na tisto stopinjo izomike, na kateri se nahaja sedaj. V človeški naravi sami je iskati zanimanja za zgodovino, katera nas uči spoznavati rod človeški, njegovo duševno življenje, njegove namere in način, kako so se zvrševale, ker se nikjer človeštvo ne kaže v tako resnični in pravi podobi ko v zgodovini. Sedanjost nevtiegoma beži pred nami, prihodnjost nam je neznana, le preteklost je stalno zaznamovana v knjigi zgodovine. Kdor v resnici čuti v sebi pravi pomen človeškega življenja, tega morajo zanimati tudi bivših ljudij dejanja, njih namere in način, kako so jih zvrševali; zanimati ga mora, zvedeti, kako so države nastajale, se borile, razvijale in izginjale in kako se je pri vseh izpremembah in nezgodah rešilo vendar le to, kar služi v srečo in blagor prihodnjim rodovom.

Posebno važnega pomena pa je zgodovinski pouk v ljudski šoli zato, ker je med vsemi predmeti najprimerniši buditelj ljubezni do domovine. Slovenska mladina naj se vzreja v avstrijskem in slovenskem duhu. V avstrijski zgodovini pa se nahaja pomenljivih strani dovolj, ki vнемajo državljane k ljubezni do svoje države; v njej nahaja se dovolj dogodkov, ki vsakemu državljanu jasno na srce polagajo nauk, da države krepi le složno in vzajemno delovanje državljanov. Če se učencem razjasni, kako se je prva leta vladarstva blage cesarice Marije Terezije za vojske o nasledji, ko je mlado vladarico napadalo pol Evrope, ko se je Avstrija bojevala za svoj obstanek, vendar srečno rešila pogina z združeno močjo svojih državljanov: če se jim razloži, kako se je Avstrija branila silni moči Napoléona I. in jo z združeno močjo zaveznikov svojih tudi srečno

odbila, tako da je šla iz tega boja s pomlajeno močjo in sijajnostjo; tedaj bode gotovo mladina iz takih in podobnih dogodkov morala neogibno posneti nauk, da je dolžnost vsakega državljana, za blagor svoje domovine, posebno kadar jo napadejo stiske in nadloge, žrtvovati vse svoje moči, tudi življenje in premoženje.

Zgodovina uči, da pozameznik naj ne gleda preveč na svoje osebne težnje, ampak da deluje za občni blagor sedanosti in prihodnosti. Vrli značaji, ki so se žrtvovali za blagor človeštva in domovine pa srce naše navdajajo z občudovanjem in nam krepijo prepričanje, da pošteno in neumorno delovanje v dosego plemenitih namer nikdar ni ostalo brez vspeha.

Zgodovina dalje uči, da je sreča in blagostanje posameznika kakor cele države odvisna od tega, nosi-li vsak državljan blage namere v svojem srci, ali mu ni le svoj lastni blagor, ampak tudi blagor cele države na srci, ali je vsak pozamezni državljan koristen ud celote. Kolikor bolj strankarstvo gine; v kolikor večjo čast si štejejo državljan, biti verni udje svoje države; kolikor bolj čutijo v sebi silo pokorščine, ki so jo dolžni državi: toliko večji popolnosti bliža se tudi država.

Zgodovina pa je tudi vzgojiteljica in učiteljica za vsakega, kdor se ž njo peča z zanimanjem, ker obseza v sebi vso človeško izomiko in je ravno zavoljo tega pri šolski vzgoji in pouku tako važnega pomena. Kdor zgodovine ni čisto nič večš, ostane vse svoje žive dni tujec na zemlji, ker nima nikakega deleža na občnem človeškem življenji in gibanji. Vendar pa ne zadošča, učiti se iz zgodovine le dogodkov preteklih časov, ampak ti se morajo podajati z namenom, tega, ki se ž njo peča, narediti razumnejšega in pametnejšega. Da pa naredi zgodovina koga razumnejšega in modrejšega, ni zadosti, da se mu pripovedujejo le posamezna dejanja, ampak zgodovinski dogodki morajo se mu razlagati in pojasnjevati, da zajme jih bistvo. Iz posameznih dogodkov morajo se posneti občne misli, ki so se v teku časa razvile in na zgodovinski razvoj tedanjega časa najsilneje vplivale. Brez tega bil bi zgodovinski pouk le suhoparno pametovanje, kar zamori učencu vso ljubezen do predmeta. Zato pa se morajo iskati in navajati tudi razlogi, ki so na zgodovinski razvoj kakega časa posebno vplivali; s tem se učenec uči misliti: bistri se mu razum.

Zgodovina pa ne bistri le razuma, ampak blaži tudi srce. Zgodovina sicer kaže najmanj, da premaga vselej in povsod krepost, propade hudobija; kajti preroke so vsikdar kamnjali, modrece zastrupovali in preganjali. V zgodovini nahaja se slučajev v izobilji, da se krivičnež povičuje in veseli zmage nad pravičnim, med tem ko se pravični zaničuje, preganja in se mora umikati sovražni sili. Zgodovina pa zlobneža slednjič le pokaže v pravi luči, čeravno je znal prekaniti svojo sovremenike bodi-si z zvijačo, bodi-si s svojim vplivom in mogočnostjo; zgodovina ga le obsoja, pravičnega pa vsikdar s spoštovanjem imenuje, čeravno so ga preganjale neugodne razmere in zlobnost ljudij. S tem pa zgodovina utrjuje učencu čut za dobre, plemenite čine in ga uči zaničevati, kar je grdega in nizkega. Resnico, pravico in poštenost zgodovina povzdiguje nad vse; s tem pa človeku blaži srce in krepí čut za pravstvenost, ki je najboljša podlaga človeški sreči.

Da si pomen zgodovine za duševni razvoj človeštva ležje predočimo, mislimo si človeštvo brez vse zgodovinske preteklosti. Brez zgodovinske preteklosti nahajalo bi se človeštvo v prvotnem stanji; kar smo, po čemur se ločimo od divjih narodov, to smo večinoma le po zgodovinski preteklosti, po dedščini preteklih stoletij. Res, utegne se temu oporekati, da se nahaja tudi med obrazovanimi narodi mnogo ljudij, ki o zgodovini nimajo nikakega pojma, ki niso imeli prilike, da bi se bili poučili o dejanjih naših prednikov, ki še več ali manj živijo v prvotnem prirodnem stanji; pa tu naj se pomisli, da je v obrazovanih državah tudi priprosti, v zgodovini neizobraženi del ljudstva dobrot

zgodovinskega razvoja v neki meri deležen. Saj je vendar jih verstveno mišljenje, so jih izobraževališča, jih prava sad zgodovine. Priznati se res mora, da so taki zgodovinskih pridobitev nevedé deležni, pa vendar so jih deležni v svojo korist. Da so pa takih zgodovinskih pridobitkov v majhni meri in nevedé deležni, je vzrok to, ker jim manjka zgodovinske obrazovanosti. Od tod izvira znana malomarnost takih ljudij državi, cerkvi, šoli nasproti. Temu nedostatku pa mora ljudska šola opomoči, kolikor more. Mladini zgodovinski pouk vzeti ali kratiti, pravi se, obsoditi jo k duševni kratkovidnosti; zgodovinsko jo obrazovati pa, nje bistroumnost pospeševati.

Kako malenkostne so navadno razmere vsakdanjega življenja, v katerih mladina vzrašča! Ta nedostatek pa ima odpraviti zgodovinski pouk. Zgodovina ji odgrne velikanske razmere življenja, pokaže ji slavne ljudi, znamenita dejanja, za vse človeštvo pomenljive dogodke jej odkrije. Le to ima zgodovina v svoji knjigi zaznamovano, kar je v vedni izpremambi človeških razmer stalnega, kar ima pomen tudi za prihodnost, za bodoče rodove, za bodoča stoletja. Pogled na take dogodke stalne pomenljivosti pa človeka povzdigne iz malenkostnih razmer vsakdanjega življenja in vpliva tudi na njegove нравstvene nazore dobrodejno, ker ga povzdigne iz ozkih krogov vsakdanjosti in pred njim razgrne velikansko sliko preteklih časov in rodov.

Baš človeška dejanja in človeške razmere so, v katere nas vpelje zgodovina. Zato se nikakor ne more oporekati, da je tista veda, katere predmet je človeštvo; v kateri ima delovanje нравstvenih sil prvo mesto; v kateri se razodeva vse bogastvo človeških mislij, besed in dejanj; katera v sebi obseza vse, kar je človeštvo pomenljivega storilo za državo, cerkev, vednosti in umetnosti, da je tista veda velikega нравstvenega pomena in da splošno obrazovanost pospešuje v toliki meri, v koliki nobedna druga.

II.

Za zgodovinski pouk našteva se več metod ali načinov poučevanja, katera se ozirajo ali na razporedbo tvarine, ali pa na način, kako se tvarina opisuje in razlaga. Metoda sploh pomeni razumno postopanje pri poučevanju; je torej pravilni pot, ki ga hodi učitelj, kedar poučuje učenca o tvarini, ki mu je še neznan. Ker je metoda način, kako se tvarina učenec podaja, mora se ozirati na dvojno, namreč na predmet ali učno stvarino, pa tudi na način, kako se tvarina poučuje. Gledé na predmet in osebo, ki se poučuje, je metoda torej dvojna, namreč taka, katera se bistveno ozira na predmet in jega razumevanje: to je znanstvena metoda, in pa metodo, pri kateri se ne gleda toliko na predmet, ampak bolj na osebo, ki se poučuje: to pa je početna (elementarna) metoda. Ta metoda zahteva, da se posebno na duševne zmožnosti učenčeve oziraš, da se torej tvarina uredi in uravna tako, kakor je učenčevi zapopadljivosti najbolj in najložje razumljiva. Z ozirom na to razdelitev se tudi za zgodovinski pouk ločite dve glavni metodi: znanstvena, če se obravnava predmet iz znanstvenega, in početna, če se obravnava iz vzgojevalnega (pedagogičnega) stališča.

Znanstvena metoda zgodovinskega pouka se torej bistveno ozira le na predmet in jega pravilno razumevanje. Po tej metodi se zgodovina obravnava na razložiti (pragmatični) način. Po tem poti skuša se dokazati vzročna zveza zgodovinskih dogodkov, namreč zveza med razlogi, ki so dejanja povzročevali, in učinki, ki so bili posledice razlogov. Znanstveni zgodovinski pouk obravnava dogodke po njih notranji zvezi, izsleduje povode, vzroke in učinke, zato ji ne ne zadoščajo dejanja sama, ampak skuša zapopasti tudi njih notranjo zvezo. To svojo nalogo pa skuša znanstvena zgodovina doseči s tem, da navaja zakone, po katerih se vršijo spremembe v življenji narodov, in da dokazuje, kak pomen imajo posamezni zgodovinski prikazi v celoti. Ivan Klemenčič.

(Dalje sledi.)

Razvrstitev učne tvarine za dvorazrednico.

(Sestavil Jos. Mešiček.)

Za dobro urejen, nepretrgano napredujoči pouk vidi se mi nadrobna razvrstitev učne tvarine, zlasti za višje oddelke, neobhodno potrebna. Posebno pa je taka razdelitev važna za učitelja v tem-le oziru:

1. Nadrobna razvrstitev učne tvarine olajšava poučevanje mej letom. Vsak vestni učitelj se pred šolo na uk pripravlja; ta priprava pa obsega dvoje: najprvo se mora premisliti kaj in potem kako se bo poučevalo. Priprava na pouk v tem dvojnem oziru pa stane obilo časa in truda. Ako pa ima učitelj nadrobno razvrstitev učne tvarine pred seboj, takoj ve, kaj bo o tem in onem predmetu predaval in treba se mu je le še na „kako“ pripravljati.

2. Z nadrobno razvrstitvijo lahko učitelj svoj pouk pregledava, če ne napreduje prepočasi ali prehitro, in vsak čas ve lahko, če li bo mogel učno tvarino, ki je po učnem načrtu predpisana, do kraja obdelati in torej učni smoter doseči ali ne.

3. Na podlagi take razvrstitve se obdeluje vsako berilo in vsaka učna slika iz realij o pravem času, nič se ne izpusti in nič po nepotrebnem ne ponavlja. Pri pouku je treba paziti na duševno stanje učencev; zato n. pr. obdelujemo predmete, ki posebno razvijajo um, kakor računanje, v prvih predpoldanskih urah, ko so otroci še bolj vedrega duha. Jednako pa se mora učitelj pri obravnavi beril in učnih slik iz prirodoslovja ozirati na letne čase, praznike in druge razmere, katere močno vplivajo na duševno razpoloženje otrok. Tako n. pr. naj se obdelujeta pesni: „Na grobih“ in „Spominjaj se smrti“ (3. ber. šte. 41 in 42) o vseh svetnikih, kajti v tem času, ko obiskujejo odrasčeni in tudi otroci grobove svojih sorodnikov, prijateljev in znancev, bodeta segli te pesni otrokom najbolj do srea.

Kako lahko se pa pravi čas za kako učno sliko zamudi, če nima učitelj učne tvarine natanko razvrščene!

Zato naj bi imela vsaka šola za vsak razred tako razvrstitev! Ko bi te razdelitve učne tvarine za vse šole vsaj posameznih okrajev če vže ne celih pokrajin bile sestavljene jednotno, tako, da bi se ob istem času po vseh šolah ista tvarina obdelovala — seveda po dvorazrednicah okrajšano, po večrazrednicah bolj obširno — bilo bi to po moji misli kaj dobro in hasljivo. Otroci, ki mej šolskim letom prestopijo iz jedne šole v drugo, bi v tej šoli ložje napredovali in tudi učitelju, ki se med letom preseli v drug kraj, bi bilo delo na novem mestu olajšano.

V naslednjem priobčim razvrstitev učne tvarine, ki sem jo sestavil z ozirom na učni načrt in na naše učne knjige, za dvorazredne šole na Spodnjem Štajerskem; po tej razdelitvi, ki je bila tudi vlani v deželni razstavi v Gradci izložena, poučuje se na tukajšni šoli. Znabiti da s tem delcem, ki nikakor noče veljati za dovršeno, ustrezem kateremu izmed č. tovarišev. Kakor razvidno, razdeljena je učna tvarina za posamezne oddelke po mescih. Po tednih jo deliti se mi ni zdelo primerno, vže zato ne, ker se v vsakem tednu iz vsakega predmeta ne more kaj novega obdelovati. Pri sestavljanji te razvrstitve sem se razven vže prej navedenega, da se učna tvarina obdeluje o pravem času, držal tudi načela koncentracije v tem smislu: a) da se pri čitanji ozira na obdelane učne slike iz realij; b) da se pri oddelkih jednega razreda, kolikor mogoče, istočasno poučuje iz istega oddelka (poglavja) kake stroke. N. pr. v II. razredu se ima obravnavati iz prirodoslovja učna slika: voda; učenci 1. oddelka se priučijo tvarino, ki je v II. ber. šte. 90; učenci 2. oddelka mej tem s prvim oddelkom ponavljajo, potlej se pa z njimi obdeluje tvarina iz III. ber. šte. 114.

Razvrstitev učne tvarine za I. razred.

Opazke: 1. Nazorni nauk predava se po Razinger in Žumer-jevem „Abecedniku“ in „Prvem berilu“, ker je tukaj tvarina bolj obdelana ko v „Začetnici“.

2. Tudi za memoriranje in slovnico naj se jemlje navedeni knjigi na pomoč, ker dotična tvarina v „Začetnici“ ne zadošča. (Pri tem pa seveda ni treba, da bi imeli učenci omenjeni knjigi v rokah, ima naj jo le učitelj.)

Na pamet pa se naj vsi učenci obeh oddelkov skupaj učijo in sicer tako, da se jedno leto priučijo pesni, ki so za I. oddelek, drugo leto pa one, ki so pri II. oddelku navedene.

3. Ker šest- in sedemletni otroci množitev, meritev in delitev števil prav teško razumejo — (ker je jedno število zmerom abstraktno) — in ker se te operacije v večjem številnem krogu dadó ložje pojasniti, nego v majhnem, zato naj bi se do štev. 10 vadilo le seštevanje in odštevanje in še le tukaj potem one tri operacije pregledno obdelovale. Z majhnim trudom in v kratkem času se da tukaj zamujeno dobavati.

Opomnja k čitanju gledé razvrstitve učne tvarine za I. razred. Berivo je v sledečem razvrščeno z ozirom na dolenje štajerske šole, kjer se otroci učé čitati na podlagi Miklošič-eve „Začetnice“. Za kranjske in primorske šole, po katerih se rabijo Praprotnik-ove in Razinger-Žumer-jeve knjige, bi veljala potem slična razporedba beriva. Kar se zlasti tiče Razinger-Žumer-jevih knjig, mislim, naj se učenci I. oddelka v prvih 7 mesecih priučijo male in velike črke in prečitajo vaje do 43. strani v Abecedniku. V zadnjih 3 mesecih pa bi se čitala etična berila od 44. do 80. strani.

Pri II. oddelku se naslanja čitanje na nazorni nauk in se torej čitajo iz I. berila istočasno, vsopredno z nazornim naukom povesti in pesni, — (slednje se otroci tudi na pamet učijo) — ki se nahajajo v poglavjih, katera so v naši razporedbi nazornega nauka označena. V predalu „čitanje“ smo postavili dotične berilne odlomke „Abecednika“ ter Razinger-jevih in Žumerjevih čitank z ležečimi črkami v oklep.

Šolski teden 1.—7. (Mesec: oktober in november).

	I. oddelek	II. oddelek
a) Čitanje, b) učenje na pamet	a) Črke: i, u, n, m, (i, u, n, m) (pisane in tiskane). b) Vesela šola. Pred ukom. Po uku. (Začetnica str. 41).	a) Ponavljanje črk; vaje v čitanji po stenskih tablah. 1. Kako se je držati v učilnici. b) 3. Veseli učenec (Zač. str. 62). (I. ber. štev. 1.—8.)
Pisanje	i, u, n, m (na ploščice).	Začne se s peresom v zvezke pisati: <i>i i u; n, m; u, v.</i>
Nazorni nauk	Pojmi: levo, desno, spredaj, zadi itd. Šola (Raz. in Žum. Abeced. str. 44 Človek „ „ „ „ „ 46	Šola (Žum. in Raz. I. ber., 1. branje. Človek „ „ „ I. „ 6. „
Slovnica	—	Stavek, beseda. (Začetnica: § 1 in 2. Prvo ber. 1. in 2. vaja).
Nemški jezik	—	Črke: i, n, m, u; e, ei, eu; ie, f, b, o, a, ai, au (pisane in tiskane).
Računanje	Številni krog do 5. Števila 1, 2, 3, 4 (I. rač. str. 3, 4).	Številni krog do 100. Ponavljanje št. vaj do 20 (II. rač. str. 1.-9.)

Šolski teden 8—11. (Mesec december).

	I. oddelek	II. oddelek
a) Čitanje, b) učenje na pamet	a) Črke e, c, č, (o, a, v) (pisane in tiskane). b) 21. Pred jedjo } Zač. str. 74. 22. Po jedi }	a) 18. Človek. 19. Človeško truplo. 20. Živež. b) 57. Najbolje vince za otroke. 70. Voščila za novo leto. (I. ber. štev. 9.—17., 76., 81.)
Pisanje	<i>e, c, č</i>	<i>e, a, c, č, e; o, š, z, ž</i>
Nazorni nauk	Jed in pijača (Abecedn. str. 48). Obleka (Abecedn. str. 50).	Jed in pijača (I. ber., 11. br.) Obleka (I. ber. 17. br.)
Slovnica	—	Zlog, glasnik (črka), abeceda. (Zač. § 3, 4; I. b., 3. 4. vaja).
Nemški jezik	—	Črke: r, v, w; ä, ö, ü, äu; ð, t.
Računanje	Število 5 (I. rač. str. 5).	Številne vaje do 30.

Šolski teden 12.—16. (Mesec januar).

	I. oddelek	II. oddelek
a) Čitanje, b) učenje na pamet	a) Črke: o, a, v, r, l, h, (r, e, c, č, z, ž). b) Samoglasniki (Zač. str. 59).	a) 23. Dobra večerja. 24. Zado- voljnost. Neredni deček (st. 52). Otrok in peč (st. 44). 25. Pre- govori. Angelj budi. (I. ber.) (I. ber. št. 18.—26.)
Pisanje	<i>e, a, v, r, l, h</i> (posamne črke in združene v besed.)	<i>t, d; l, b; h, k; j, g; p, f</i>
Nazorni nauk	Stanovanje (Abecedn. str. 52). Družina (Abecedn. str. 55).	Stanovanje (I. ber., 21. br.) Družina (I. ber., 26. br.)
Slovnica	—	Samoglasniki in soglasniki; r kot samoglasnik. (Zač. § 5, 6. I. ber., 5. 6. vaja.
Nemški jezik	—	ſ, ſ, ſ, ſt; f, h, ch; ſch; j, g, f; p; d; q; x.
Računanje	Štev. 6 in 7 (samo se- in od- števanje).	Številne vaje do 40.

(Dalje sledi.)

Doneski k zgodovini naših šol*).

Piše Ivan Strelec.

Pod tem naslovom nameravam semtertje priobčiti iz svoje zbirke odlomke iz zgodovine te ali druge šole, o kateri bodem sploh kaj bolj celotnega našel, bodi-si o njeni zgodovini, bodi-si o učiteljskem osebju službojočem isti šoli. Zajeti so ti doneski več ali manj iz arhivov in le malokaj iz šolskih kronik, na katere se sploh ne da ozirati mnogo.

Pri tej priliki prosil bi č. g. tovariše in druge prijatelje zgodovine, ako naleti kateri semtertje na star šematizem učiteljev sekovske škofije od leta 1859 nazaj, naj mi ga blagovoli poslati; pri določevanju učiteljskega osebja bi mi to mnogo pomagalo.

I. Mestna šola v Ptuiju.

Brezdvomno bila je v Ptuiju, ki presega po starosti vsa druga mesta in kraje na Štajerskem, vže v starih časih šola; vendar hudi požari in navalni sovražnikov vničili so vse sledi in zapisnike in tako ne moremo do 17. stoletja o tej šoli ničesar poročati.

Prvo sled o šoli v Ptuiju najdemo v dobi protestantstva okoli leta 1600. Takrat ustanovil je neki Wagmeister zokotno luteransko šolo, katera je bila kmalu prenapolnjena, pa vlada dala jo je zapreti vže l. 1603.¹⁾ To je pa luterane tako razkačilo, da so še bolje razsajali.

Da bi se takim šolam v prihodnje začetek zabranil, ustanovila se je najbrž mestna šola, ter nastavil učitelj, katerega je moral nadžupnik zdržati. O tem nam priča inventar nadžupnika Janez Egidij baron Aldringen-ja, katerega je isti pri nastopu službe v Ptuiju leta 1644 vladi poslal. Kot dostavek pravi tamkaj, da mora zdržati tri kaplane, kantorja, podkantorja, organista in školnika²⁾.

Nekaj več nam o tej šoli pove neka tožba od 23. maja 1713. Tukaj tožijo župan in meščani župnika Heipl-na zaradi vrta, katerega so meščani prepustili beneficiatu, sedaj si ga pa svoji župnik. V tej tožbi pravijo med drugim: „Naši predniki so iz neke meščanske hiše tik cerkvenega pokopališča napravili šolo, da bi otroci imeli blizu v cerkev in k sv. maši. Ker pa ima ova hiša dvojno nadstropje in navadno učitelj

prosto stanovanje ima, prepustili so gornjo nadstropje bivšemu, zdaj vže umrlemu učitelju Jožefu Prandt-u „zu seiner Wohnung vndt schuellhaltung“ — spodnje nadstropje pa „succentorju“, da bi toliko lažje opravljal cerkvena opravila. Pivnico spodaj pa je imelo v lasti mesto. Zraven se nahaja za jedno hišo veliko zemljišče, kjer je razpadla zgorela hiša. Ovo zemljišče je imel v porabo prepuščeno — „nou fructuario modo“ — učitelj.

Naslednik Prandt-ov kot učitelj je bil od mesta sprejet Boštjan Zarpfl, kateremu je bilo stanovanje in tudi vrt prepuščen. Ko pa se je Zarpfl oženil, dobil je lastno hišo, ter postal meščan. Zapustil je stanovanje v šoli in opustil tudi vrt.

Ko je pa bližnja hiša beneficijatova, ki je pogorela l. 1705, bila zopet pokrita, prosil je Golobov beneficiat Janez Krst. Pertes, naj bi mu ovo hišo prepustili, kajti on jo hoče „pro Decore urbis“ postaviti, ter je tudi hišico pristavil. Potem je prosil tudi za vrt, katerega so mu tudi dali³⁾.

Gotovo pa to ni bila prva mestna šola, ampak obnovljena. Kakšna je bila nje notranja uredba, se ne ve.

Zarpfl Boštjan je služboval še l. 1702, in najbrž do l. 1713., ter so tega leta najeli drugega učitelja, katerega pa, ker si je župnik prejšnje učiteljevo stanovanje osvojil, niso imeli kam djeti. Njegovo ime nam vendar ni znano.

Leta 1732 bil je od magistrata sprejet in od nadžupnika F. Ig. Inzaghi-ja potrjen za učitelja Janez Perger iz Fürstenfelda. Učil je mladino brati in pisati ter vodil tudi cerkveno petje in godbo. Hrano mu je dajal nadžupnik, plačo pa deloma cerkev, deloma magistrat.²⁾ Služboval je v Ptuiju do l. 1761, ko je umrl.

Veliko je imela ta šola prestatati za francozkih vojsk. Takrat selila se je večkrat. To selitev popisnje nam tožba od 1. avgusta 1825, v kateri tirja minoritski konvent od mestne občine stanarino za šolo, katera je bila v samostanskih prostorih. V tem pismu pravi:

„Ko je konvent prevzel faro sv. Ožbalta³⁾, dal je najprej dve sobi za šolo; ko se je

¹⁾ Slekovce: „Škofija in nadduhovnija Ptujška“ p. 91.

²⁾ ibid. p. 107.

¹⁾ V lavantinskem arhivu našel g. M. Slekovce.

²⁾ Popotnik VIII., p. 10.

³⁾ To je bilo l. 1789

Pis.

*) Primeri Matej Slekovce: „Drobtinice za zgodovino slov. šolstva“ v „Popotniku“ leta 1887.

pa število otrok pomnožilo, še dve. Sedaj imajo v 4 sobah šola. Prej je bila šola v ordonanc-hiši, kjer so sedaj vojaki. Ta hiša je lastnina meščanov. V tej hiši imel je tudi učitelj stanovanje. V njej imelo je vže od nekdanj k večjemu 36 otrok prostor.

Meseca maja 1795 bil je za prvi razred najet drugi učitelj, Matija Hole, z dekretom od okrožnega gubernija. Stanoval je v jedni sobi v tamošnji šoli, ter imel plačo 100 gld. od minoritskega konventa, ker isti konvent ni imel več duhovnega učitelja kakor do tega leta. Ta plača je odločena tudi za vsakega sledečega učitelja. Le pozneje dobival je tudi šolnino od učencev svojega razreda istotako mesečno, kakor je to imel prvi učitelj vže, od kadar se je šola stanovala. Šolske izbe dal je pa konvent mestu iz dobrote še le l. 1796.

Šola preselila se je, ker so se v mestni ordonanc-hiši ujeti Francozi in ranjenci nastanili, 1. decembra 1796. l. v samostan. Tudi učitelj Gerhold Jožef dobil je tamkaj stanovanje in hrano, za katero je plačeval 7 gld. 30 kr. na mesec.

Šola pa ni ostala dolgo v samostanu, ker vže 25. marcija 1797 moral se je celi samostan izprazniti, da so se tam nastanili bolani in ranjeni vojaki. Klopi in drugo šolsko pohištvo znosilo se je na „Lend“ v mestno bajto, kjer je ostalo do 15. maja istega leta.

Tačas tedaj ni bilo šole. Dne 15. maja 1797 preselila se je šola zopet nazaj v ordonanc-hišo, kjer je učitelj Gerhold zopet dobil stanovanje.

Dne 30. aprila 1798 bila je v omenjeni hiši zadnji dan šola, kajti 1. maja ist. l. prišla je zopet v samostan, kjer je potem ostala do l. 1852. Šola morala pa se je preseliti, ker je isto hišo kupil tergovce Daniel Scardelli dne 28. novembra 1798 za 1250 gld. Prišli so v to hišo sedaj vojaki, in od njih je dobila potem ime ordonanc-hiša.

Hitro po stalni preselitvi v samostan začela se je l. 1798 tudi nedeljska šola, pa le po letu, tedaj najbrž le za okoliške otroke. Čez dve poletji pa je ista zopet prenehala.

(Dalje sledi.)

Slovstvo.

Novosti.

„Miroslav i Bogoljuba. Pestalozzi-jevu pučka povijest „Lienhard und Gertrud“ I. dio za naš narod priredio Konstantin Milan Harambašić. Izdao Hrv. pedagog. književni sbor. U Zagrebu 1891.“ — To je naslov XXIII. knjigi „Knjižnice za učitelje“, katero izdaje vže 20. leto hrvaški pedagogičsko-književni sbor. Knjiga nam je ravnokar došla, tako da je še nismo vtegnili prečitati in torej še tudi ne moremo natančneje o njej poročati. Ker pa vsaj večina naših bralcev gotovo pozna ta nemški Pestalozzi-jev izvirnik, katerega še pa mi v slovenskem prevodu nimamo, tako nikakor ne dvomimo, da bodo tovariši naši radi segli po tem iz znanega peresa izišlem hrvatskem prevodu, ki se nam predstavlja po kaj lepeji zunanji obliki kakor sploh vse knjige, katere je dosedaj izdal hrv. pedagogičsko književni sbor“, pri katerem si lahko vsak, kdor jo želi, to knjigo naroči. Škoda le, da se nam cena knjigi, ki obsega 222 strani male 8°, ni naznanila.

„Narodne legende za slovensko mladino“.

Pod tem naslovom nabira, izdaja in zalaga naš

tovariš, gospod Anton Kosi, učitelj v Središči, naši mladini jako prikladno berilo. Prej izšla sta prvi in drugi zvezek (cena 18 in 20 kr.), sedaj imamo pred seboj III. zvezek (cena 16 kr.) V njem so nastopne legende: Bog za vse skrbi. — Delitev. — Adamova smrt. — Najboljše krščansko delo. — Marijin ubég v Egipt. — Kristus v goste povabljen. — Zlomljena podkova. — Dve uganki sv. Petra. — Znamenja dežja. — Hudobna mačeha. — Sirotica. — Ošabna krčmarica na limbarski gori. — Kako je postala opica. — Daj psu kruha in mački mleka! — Zakaj kukavica samo „ku-ku“ poje? — Zakaj je kukavica nemirna in nepokojna ptica? — Zakaj je kavran ves črn in zakaj ima tako neprijeten glas? — Kako je želva postala. — Sv. Vrbana grozdek. — Zakaj se listi topola vedno tresejo? — Kako je prišel kovač v luno. — Drobnata knjižica bode naši mladini gotovo dobro došla in rada bode segala po njej, samo da ji jo tovariši naznanijo in primerno priporočijo. Naj bi „narodne legende za slovensko mladino“ našle prav mnogo prijateljev, gosp. izdajatelj, pri katerem se dobó, pa nas skoraj razveselil s IV. zvezkom.

LISTEK.

Kako H. Senkiewicz opisuje puščavo.

Henrik Senkiewicz, najznamenitejši sočasni romanopisec poljski, pisatelj slavnih del: „Z ognjem in mečem“, „Potop“, „Volodijevski“, „Brez dogme“ itd., podal se je pred nedavnim v vshod. Iz svojega potovanja pošilja varšavskim časopisom zale opise svojih vtisov, katere tudi drugi poljski časopisi ponatiskujejo. Da pokažemo svojim čitateljem, kako bujno slika Senkiewicz-evo peró, podajemo jim v nastopnem „sliko puščave“, priobčeno najpoprej v varšavskem listu „Slowo“. Pisatelj opisuje vtise, kakoršne je povzročila na-nj puščava, katero je videl, opazujoč jo z ladije, plavajoče skozi sūeski prekop:

„Pesek in nebó — v teh dveh besedah tiči jena duša. Težavno jo je opisati tako, kakoršna je, težavno v prvem hipu raztolmačiti lastne svoje vtise; toda čez nekaj časa začuti se izbornó, da med peskom in nehom je nekaj tretjega, kar tvori bistvo predmeta (reči). To tretje je nezaslišana puščoba, tako strašna, da o podobnej doslej še ni bilo nobednega pojma. Pesek, nakopičen na takšen način, kakor se kopiči morská gladina pod vetrom, videti je kakor kostenjak; nebo nad njim se stekleni, kakor oči mrtvega človeka, skozi katere ne gleda duša. Tu se prvokrat razumi, da puščava mora biti živa, ali mrtva, kajti n. pr. na širokem morji, kjer okó ničesar drugega ne opazi ko neizmerne vodne planjave, čuti se vsaj gibanje. Tu pa je pokrajina odrevenela. Pokoj na morji je pomirjenje življev; pokoj, puščave — odrevenelost. Tu vidiš vse, kar se druží s pojmom smrti, torej tudi ogromna groza, ogromna tišina, melanholija in presunljiva žalost, katera leti za človeškoj dušoj od nekod iz puščavine globelji, prevzame jo, stiska in napolnuje z nemirom. Ta nemir narašča naposled do take stopinje, da se človek čuti od njega premaganim ter si nehoté stavi vprašanje: odkod prihaja to? Toda odgovor ni težaven. V puščavi začutiš vse, iz česar obstoji smrt, samo usmiljenja ne čutiš. V odrevenelih prikaznih v tem odrevenelem nebu tiči nekaj neizprosnega.

Naravnost govoreč, rekel bi, da tú pridobi človek nezaslišano potlačajoč vtis, da raz tega mrtvega neba nihče ne gleda, da sredi tega plavkastega peska nihče ne sliši, da bi v puščavi obup zamán klical po rešitvi. Odtod vtisek, odtod nemir, odtod strah. Če bi se puščava predstavljala človeku sovražna, manj bi bila strašna, kajti kjer je sovražni živelj, tam je mogoča vsaj borba, kakor n. pr. ob času burje na morji, — toda puščava je samo brezobzirno malomarna in takšna mrtva malomarnost ima v sebi nekaj bolj osupljivega, nego razjarjeni gnjev.

Nisem videl piša, ki mede s peskom; toda v pišu je vsaj strast in gibanje, torej tudi življenje, po katerem puščava postaja podobna ostalemu svetu; — v tišini pa in molčanju zdi se, da pripada ona k nekakemu popolnoma drugemu planetu — pokopališču, na katerem je vse ugaslo in nepremično. Zaradi tega rad pritrdim, da v tišini je puščava dosti osupljivejša.

Nastajal je večer. Solnce je zapadalo v vode jezera Meuzaleh. Pesek na arabskeji strani dobil je rudečkasto barvo, katera se je polagoma pretvarjala v lilijevo, čedalje nežnejše in bledejšé. Toda te nežne barve, katere po drugod napolnjujejo s sladkostjo celo naravo, niso odvzele puščavi njene surovosti in svetopisemske resnobe. Težko je izpovedati do kakšne stopinje se vriva tu človeku v spomin biblija. Pozneje sem videl poleg Tel-el-Kebir vrsto velbljodov, korakajočih preko puščave. Oni gredó v dolgeji vrsti jeden za drugim, gugajoč s tovorom na obé strani, vsak s zakrivljenim vratom, a pred vsakim hodi človek v dolgeji obleki, z belim zavojem ob glavi. Tlá in slika — oboje je podoba iz Starega Testamenta. Tako je vse to nekako turobno, priprosto, polno resnobe in vekovečne tradicije, da se da primerjati več svetopisemskim prikaznim, nego istinitosti. Človeku se zdi, da se je načital o letih Jakoba, a potem zaspal in še spi. Zares, težko je verjeti, da bi se živilo v letih sedanjih.

Takšne slike tvorijo mičnost puščave“. (—c.)

Pismo Sibirčanu.

Vprašal me, ali bodem kaj odgovoril zadnjemu „Rimskemu katoliku“. Kakor stvar sedaj stoji, ni potrebe, ker je meni „R. K.“ še odgovor dolžan na vse, kar sem pisal v članku „Rimskemu katoliku v odgovor“. Tam sem označil stališče slovenskega učiteljstva nasproti duhovenstvu, in kakor mi priča mnogo mi došlih pisem, strinja se slovensko učiteljstvo popolnoma z menoj; kar sem trdil tam, to trdim še danes in nimam res ničesar več dodati. Dr. Mahnič dokazuje sicer na dolgo in široko, da

nimam pravih nazorov o liberalizmu, da sploh nimam nobenih jasnih pojmov, da sem prava pravcata duševna reva — kako bi to sicer drugače mogoče bilo, saj sem samo učitelj in ne doktor sv. pisma in ne profesor bogoslovja — in potem nam poda on svojo definicijo o liberalizmu. No o pojmihi se je lahko prepirati! Jaz še vedno trdim, slovenski učitelji smo liberalni v smislu, kakor sem označil liberalizem jaz, nismo pa liberalni v smislu dr. Mahnič-evega liberalizma. Na vse drugo pa ni vedel dr. Mahnič nič-

sar odgovoriti in je prejel dr. Lindner-ja, katerega sem jaz le mimogredé omenil, ter učeno (!) in temeljito (?!!) dokazuje, da je dr. Lindner brezverec, ergo brezverci so tudi učitelji, ki se vzgajajo po dr. Lindner-ja načelih. Ni se mi zdelo potrebno na to odgovarjati, ker moj namen ni bil braniti dr. Lindner-ja in ker, kakor vže povedano, dr. Mahnič mojih trditev ovrgel ni. In vzemimo, da bi tudi vse res bilo, kar piše dr. Mahnič o dr. Lindner-ju — slovenski učitelji še vendar nismo brezverci in šola na slovenskem nikjer verskega čuta ne žali in ni treba nikakoršne preustroje v verskem oziru. Ker toraj iz navedenih razlogov dr. Mahnič-u nisem odgovoril, prijel me je v I. zvezku letošnjega „R. K.“ na sledeči način:

„Na naše „neslanosti“ odgovarjati ni imel „časa“ dr. Tomaž Romih. Duševno puhlost*) „Popotnik-ovih“ smo še bolj razkrili v spisu o krščanstvu „duševnega velikana“ dr. Lindner-ja. Pa tudi na poslednje nima, kakor se mi zdi „Popotnik“ in njegov filosof časa odgovarjati.“

Na to izzivanje sem napisal svoj „Rimskemu katoliku namesto odgovora“. Dragi Sibirčan! Prirediti mi moraš, da sem v tem sestavku jedino le citiral, in sicer doslovno citiral, najprej dr. Mahnič-a in potem dr. Lindner-ja in da obstoji moje celo modrovanje (po dr. Mahnič-evem izrazu) v zadnjih dveh stavkih: „Komentar o dr. Mahnič-evi učenosti in o njegovem značaju naj si razsodni čitatelj sam napravi. S takim človekom je daljša polemika nepotrebná in brez pomena“, akoravno mi je zaostala marsikatera pikra opazka v peresu.

In na to piše dr. Mahnič: „Dr. Romih-u se je modrovanje popolnoma ponesrečilo od kraja do konca.

*) Seveda, pravo učenost ima le dr. Mahnič v zakupu!

Meni se zdi tako počenjanje nesramno, akoravno je od druge strani res tudi smešno. Nesramno in smešno je, da prinašajo taka očitna zavijanja na čelu lista s polnim podpisom, nesramno in smešno, da razpošiljajo tako očitno spričevalo duševne revščine po svetu v posebnem natisu!“

Dragi Sibirčan! In na take besede naj odgovarjam! So-li to dokazi! To je — prosim, da me oprostiš, ako rabim ta izraz — to je čisto navadno poulično zabavljanje. Pritrdil bodeš toraj mojim besedam, ki sem jih pisal v „Rimskem katoliku“ namesto odgovora. S takim človekom je daljša polemika nepotrebna in brez pomena.

Še nekaj imam na srcu, kar bi Ti rad povedal. Dr. Mahnič piše o vsem! Ali res misliš, da je imel zadosti časa, da je vse to, o čemur piše, zares tudi sam prebral in se tudi v vsem temeljito poučil? Ne, ni utegnil, kakor je popolnoma dokazano v članku „Ne vtegnem“, katerega je sprejel v svoj zadnji zvezek „R. K.“ Če toraj ni utegnil, se o vsem temeljito poučiti, kako pa je vendar mogoče, da piše o vsem? Čisto naravno. Vzel je razne nemške, italijanske in morebiti kritike tudi drugih narodov in jih čital in čital, a ne prebavil! Kako tudi mogoče, saj ni vtegnil! Kar je v teh knjigah čital, kar se je dobrega pisalo o pesnikih, o liberalcih, realistih, naturalistih itd. itd., vse to je prenesel na slovensko, in prodaja, stoječ na vzvišenem stališču nad vsemi Slovenci svojo učenost (!) Slovincem govoreč, „jaz sem vse, vi ste ničle“. Nehoté se mi vriva v pero M. Slomšek-ova prispevka „o praznem žitnem klasu“. Toda dovolj! Pismo bi drugače postalo predolgo in urednik ga še ne natisne, tudi na zadnji strani ne!

Na svidenje v Trstu!

Da si mi zdrav! Ves Tvoj

Dr. Tomaž.

Društveni vestnik.

Iz „Zaveze slov. učiteljskih društev“.

Št. 412.

I.

Društvenino so vplačala sledeča društva:

1. Učit. društvo za postojinski šolski okraj 3:50 gld.
2. Logaško učiteljsko društvo 5:75 gld.
3. Slovenjegraško učiteljsko društvo 1:20 gld.
4. Ormoško učiteljsko društvo 2— gld.
5. Radovljiško učiteljsko društvo 4:05 gld.
6. Učiteljsko društvo za šolski okraj „Rudolfovo“ 3:10 gld.
7. Celjsko učiteljsko društvo 2:80 gld.
8. Učiteljsko društvo za koperski okraj 2:20 gld.

II.

Za koncert je oglasilo Kamniško učit. društvo 1 pevko in 1 pevca, Mariborsko pa 2 pevca.

III.

Vspored

Svoje sodelovanje objubilo je tudi „Slovansko pevsko društvo v Trstu“.

koncertu v soboto dne 16. maja ob 8. uri zvečer.

1. a) Titl: Uvodnica po slovanskih motivih,
b) Edenberg: Koncertna mazurka, — svira vojaška godba.
2. a) dr. G. Ipavie: „Zavezna“ — unisono sè spremljevanjem orkestra.
b) A. Foerster: Naše gore — mešani zbor.
3. a) Kremser: Biserji iz Lanner-jevih valčkov —
b) Bizit: Spomini na opero — „Carmen“, svira vojaška godba.
4. a) A. Nedved: Moj dom — moški zbor.
b) H. Volarič: Pogoror z domom — mešani zbor.
5. Rosenkranz: Moja Avstrija — fantazija za rog.

6. A. Foerster: Pobratimija — moški zbor.
7. a) Blanche: Slovanska koračnica.
b) Gillet: Loin du Ball. Medigra v kvartetu za godbo na lok.
8. dr. G. Ipavc: a) O moja Avstrija — b) Pozdrav — mešana zbor.
9. Kahané: Turška serenada, svira vojaška godba.
10. a) D. Jenko: Naprej — moški zbor.
b) Cesarska pesem — unisono s spremljevanjem orkestra.

Vodstvo koncerta prevzel je g. Fran Jurkovič, nadučitelj v Šmarji pri Jelsah in pevovodja „Slovenskega pevskega društva“ kateri je tudi instrumental spremljevanje „Zavezne“.

P. n. pevci in pevke naj priposlane glaske prinesejo seboj! Računamo na vsakega pevca, posebno pa še računamo na vsako pevko, ki se je oglasila! Naj še pevski zbor pokaže, da živi učiteljstvo le za ideale.

Ko bi pa vendar kateremu nemogoče bilo, vdeležiti se koncerta, naj nam glaske nemudoma vrne!

IV.

Vabimo še jedenkrat na obilno vdeležbo. Kedor je volitev za delegata vsprejel, naj ne ostane brez tehtnega vzroka doma. Nobedno v „Zavezi“ stoječe društvo naj ne bode pri glavnem zboru nezastopano!

V.

Vdeleženci iz severa peljemo se s poštanim vlakom po noči od petka do sobote. Komur je le mogoče, naj se s tem vlakom pelje, da pridemo skupno v Trst.

Vozni red:

Maribor 11 ⁴⁰	po noči	Divača 8 ⁴⁰	zjutraj
Pragarsko 12 ¹¹	" "	Sežana 9 ⁰³	"
Celje 1 ⁵⁴	" "	Trst 10 ²⁸	"
Zidanmost 2 ⁴⁷	" "	Brežice 10 ⁴⁹	zvečer
Ljubljana 4 ²⁸	zjutraj	Sevnica 11 ²⁶	"

Malo nerodna je vožnja za vdeležence ob progi Kaniša—Pragarsko, ker se morajo vže v petek popoldne odpeljati.

Središče 4²³ Ptuj 5⁴⁴

Odhod iz Trsta:

7 ¹⁰ zjutraj brzovlak	6 ²⁰ zvečer poštni vlak
9 ⁵⁵ zjutraj poštni vlak	8 zvečer brzovlak.

Krško dne 6. maja 1891. l.

Direktorij.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Ljutomerško učiteljsko društvo zborovalo je 23. aprila t. l. pri sv. Juriji ob Ščavnici. Bil je to za gornjeradgonski okraj velevažen dan, ker zborovali smo prvokrat učitelji celega okrajnega glavarstva; dotlej smo bili namreč učitelji gornjeradgonskega okraja „divjaki“, t. j. nismo imeli nobednega svojega društva.

Predsednik g. Kryl otvori radosten zborovanje, videč nas precejšnje število zbranih, ter pojasnjuje,

zakaj zboruje učit. društvo danes pri sv. Juriji, kakor sledi:

Pri lanski uradni učiteljski konferenciji pri Kapeli stavil je g. Strelec pri obedu predlog, naj bi si učitelji gornjeradgonskega okraja osnovali svoje društvo. Ta predlog bil je večini po volji in podpisalo je 13 učiteljev in učiteljic svoj pristop. Izvolil se je osnovalni odbor, kateri naj sestavi pravila ter vse potrebno ukrene. Isti prepisal je skoraj doslovno pravila ormoškega učit. društva, ter jih poslal c. kr. namestniku v potrditev. Pa glej čudo, pravila niso bila potrjena. Sedaj bila sta nam odprta dva pota; ali sestavimo druga pravila, ali se pa pridružimo kakemu drugemu društvu.

Med snovanjem izgubili smo pa tri ude, ali po preselitvi, ali po izstopu. Ostala je toraj le desetorica, skoraj premajhno število za samostojno društvo. Osnovni odbor obrnil se je zategadelj do predsednika ljutomerskega učit. društva z vprašanjem, dovolijo-li njih pravila, da lahko pristopimo k njihovemu društvu, ter zborujemo tudi v našem okraju. Dobil je v odgovor, da sme omenjeno društvo zborovati po pravilih razen ljutomerskega še v ormoškem, gornjeradgonskem in šent lenartskem okraju.

Na ta dopis napravil je osnovni odbor okrožnico do učiteljev, kateri so se za novo društvo podpisali, naj pristopijo skupno k ljutomerskemu učit. društvu. Temu pozivu odzvalo se je 7 učiteljev in tako se je ta stvar za oba povoljno rešila.

Dalje meni g. predsednik, da je zadosti, ako zboruje društvo četirikrat v letu, in sicer dvakrat v ljutomerskem in ravno tako v gornjeradgonskem okraju, čemur zbrani pritrdijo.

Po prečitanem zapisniku in dopisih nastopi g. Cvahte, ter predava v kratkih potezah životopis in značaj Antona Krempel-na. Iz navdušenega govora spoznali smo, da je bil Krempel res za svoj čas mož v pravem pomenu besede, goreč za materni jezik, čeprav mu je bil po Prešern-u „duh prenemčeni slab“, vendar je bila volja trdna. Naštevati nam je tudi iz njegovega življenja zanimive podrobnosti. Govor se je pohvalno sprejel.

Temu sledil je razgovor zaradi „Letnega poročila“ za tekoče leto. Sklenilo se je, da izda društvo isto tudi v tem šolskem letu, pa za celo okrajno glavarstvo skupaj. Tudi spisi ozirali se bodo na oba okraja. Ker je pa k takim podjetjem treba denarja, imenovali so se za vsak kraj poverjeniki, kateri bodo pobirali denar od krajnih šolskih svetov in posameznikov.

Gosp. Strelec predlaga, naj bi se vabilo k zborovanju poslalo vedno tudi v „Popotnik“, ker dopisnice včasih kje zaležijo. K temu še predlaga g. Karba, naj bi se o društvenih razmerah tudi v „Popotnik-u“ poročalo. Oba predloga se sprejmeta, poročevalcem bil je imenovan g. Strelec.

Za prihodnje zborovanje predlaga se Sv. Križ pri Ljutomeru in sicer 4. junija t. l. Se sprejme.

Pri tem zborovanji bodo se pretresavali spisi za „Letno poročilo“ in druga vprašanja za letošnje uradno konferencijo o spremembi naših beril.

Ker je prevzel poročevalec referat tega vprašanja, prosi, naj se gg. tovariši istega zborovanja mnogobrojno vdeležijo, ter svoja mnenja o naših berilih takrat povedo, da se to važno vprašanje ugodno reši.

Po zborovanji sešli smo se k obedu pri g. Fr. Vaupotič-u, kjer smo zapeli med prijaznimi pogovori še marsikatero domačo pesem. Živila kolegijalnost! Na mnogobrojno vdeležbo pri Sv. Krizu! Stanimir.

Iz Ljubljane. Odbor „Slov. učit. društva“ je imel dne 2. maja 3. odborovo sejo. Sklene se častnemu udu, g. Andreju Praprotnik-u poslati diplomu v okviru, kar naj preskrbijo trije člani odbora.

Nadalje se sklene „Zavezi“ letnino letos le od tistih udov plačati, kateri so nam društveno plačali (kajti le tisti so naši pravi udje). Drugo leto pa, ko bode „Tovariš“ postal društvena lastnina in skoraj vsi naročniki društveniki, ne more društvo od vsakega uda 10 kr. letnine plačevati, ker bi list preveč trpel, društvena naloga pa je list vzdrževati; zato naj pri obnem zborovanji „Zaveze“ jeden naših delegatov predlaga, da bi naše društvo plačevalo 10%, le od čistega preostanka.

Odbor prosi gg. ude, da naj letos še po starem plačujejo, namreč 1 gld. društvenine, 2 gld. za list, neudje pa 3 gld. za list.

Vozni stroški se bodo delegatom in njihovim namestnikom povrnili, a se morajo zborovanj vdeležiti.

Nazadnje omeni gosp. predsednik prihodnje deželne konferencije, ter misli, da se mora naše društvo kot prvo, tudi primerno pokazati. Skrbelo naj bi se za prenočišča gg. kolegom, napravila naj bi se kakšna veselica, itd.

Prihodnja seja bode prvo soboto junija.

Iz Krškega. „Pedagogičsko društvo“ je imelo prvo letošnje zborovanje dne 9. aprila v šolskih prostorih na Čateži. Tu pozdravi ob 1/2 10. uri dopoldne c. kr. šolski nadzornik g. Fr. Gabršek kot predsednik s presrečnimi besedami došle ude in s tem zborovanje otvori. Potem na kratko poroča o društvenem delovanju od zadnjega obnega zbora.

Zborovanje se dalje po naslednjem redu vrši: Tajnik g. Jos. Bezljaj prebere zapisnik zadnjega zborovanja, kateri se odobri. — Gospod predsednik prebere važnejše dopise in zahvale za podarjene društvene knjige. — Gosp. dr. T. Romih poroča zanimivo in temeljito o Lavtar-jevih računih in stavi sledečo resolucijo:

1. Le ona računa veljajo za šolo, na katerih so računiki v jedni sami vrsti.

2. Temelj temu računištvu je številna vrsta. Številne podobe, katere je vpeljal Grube v osnovno računanje, so popolnoma neosnovane.

3. Vsestransko obravnavanje vsakega števila se ne da razgovarjati ne gledé na objekt, ne gledé na učence.

4. Obravnava se jedno za drugim, najprej se šteje, potem soštevja itd. Vsaka računska vrsta mora do dobrega utrjena biti, predno se nadaljuje.

5. Tvarina za uporabne naloge naj se primerno vadi.

6. Ker Lavtar-jeva računa in njegove računice tem zahtevam ustrezajo, zato se priporočajo.

7. Vsaka umetnost naj se iz računstva odstrani. K temu spadajo tudi razne težke uporabne naloge, ki so oblečene v težke izraze. Vsaka uporabna naloga naj bo lahko umljiva.

Prične se daljša debata, katere se vdeležujejo: gg. Račič, Pretnar, Abram, Rozman in predsednik. Sprejme se resolucija in sledeči predlog:

a) Pri prihodnji učiteljski konferenciji naj se sklene, da okrajni šolski svet naroči za vse šole Lavtar-jeve računice, ter razdeli vsakemu krajnemu šolskemu svetu po jeden eksemplar proti odškodnini.

b) Pričujoča resolucija naj se priporoča tudi „Zavezi“, katera naj potrebno ukrene, da Lavtar-jeve računice odobri vis. ministerstvo, ker se iste drugače ne morejo uvesti v ljudske šole.

Kot delegatje „Zaveze“ se oglasijo: gg. Grčar, Pretnar, Lapajne, dr. Romih, Rozman in gpč. Michel, Schmidinger, Šmitik in Zavnik. Gspđ. Wessner pa se priporoča. Gospod predsednik se sedaj navzočim za obilno vdeležbo srčno zahvali ter zakliče presvitlему cesarju: Slava! in s tem zborovanje sklene. Sch.

Iz logaškega okraja. V dan 4. junija t. l. ob 10. uri dopoldne se bode vršil v Planini občni zbor društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja logaškega z tem-le vspešnim: I. Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. II. Poročilo blagajnikovo in volitev treh pregledovalcev računov. III. Volitev petih udov v društveno vodstvo. IV. Določitev letnega doneska za prave in podperne ude. V. Volitev delegatov. VI. Poročilo in razgovor o šolskih delarnah. VII. Nasveti in želje p. n. gg. članov. Po zborovanji bode skupen obed v gostilni pri „Zamorci“ — Čitalnica. — K obilni vdeležbi vabi najvljudneje odbor.

Iz litijskega okraja. (Vabilo.) „Litijsko učiteljsko društvo“ ima dne 14. maja v Zatičini ob deseti uri dopoldne v ondotnej šolskeji sobi svojo navadno zborovanje z nastopnim vspešnim: a) Društvene zadeve. b) Razgovor o vdeležitvi glavnega zborovanja „Zaveze slovenskih učit. društev“ v Trstu. c) Živahen in temeljit popis, kako skrbno naj se kmetijstvu koristne živali — posebno ptice varujejo (g. Janko Škrbinec.) d) Na novo urejene učiteljske plače „litijskega šolskega okraja“.

e) Pojedini nasveti. Radi priprave naj sleharni naznani pravočasno svoj prihod g. učitelju Franc Kovač-u v Zatičini. Pri tej priliki si tudi lahko ogledamo zgodovinski zanimljiva gradova Bogens-

perk (Valvazorjevo delalno sobo in knjižnico) in Zatiško graščino. Pri grdem vremenu preloži se zborovanje na četrtek po binkoštih. K obilni vdeležbi vabi vljudno odbor.

Dopisi in druge vesti.

Maribor. Pri tukajšnji c. kr. izpraševalni komisiji za splošne ljudske in meščanske šole se je v spomladnem roku — od 4.—11. maja — k skušnji sposobnosti oglasilo: 4 kandidatje in 2 kandidatinji, namreč gg.: Hölzel Jožef iz Studenca pri zeleni travniku, Kosér Rudolf iz Malebedelje, Rajšp Jožef iz Studenice in gspdc. Irma Jamnik iz Št. Lovrenca (okr. Neumarkt) za splošne ljudske šole, gspdc. Hödl Ana iz Maribora in g. Vaclav Podwyseynsky iz Ilišestja v Bukovini pa za meščanske šole. Skušnjo so dostali 2 kandidata za ljudske šole in kandidatinja za meščanske šole (kandidat za mešč. šole je po pismenem izpitu odstopil), jeden kandidat in kandidatinja za ljudske šole pa sta propala.

Za pismeni izpit stavila so se ta-le vprašanja:

A. Za splošne ljudske šole.

I. Pedagogika: a) Wie stärkt die Schule das Gedächtnis der Kinder? — b) Die Lehr- und Lernmittel der Volksschule.

II. Slovenski jezik: Pouk materinega jezika v službi vzgoje.

III. Matematika:

1. Jemand hat 800 fl. nach 3 Jahren, 1000 fl. nach 4 Jahren zu zahlen, zahlt aber 1000 fl. bar; wann hat er den Rest zu zahlen? (Die Schlüsse sind in Worten anzuführen.)

2. Berechne die Zinsen von 1200 fl. für 40 Tage zu 6%. — An dieser Aufgabe ist zu zeigen, wie man den Schulden die für die Berechnung der Zinsen für eine bestimmte Zahl von Tagen gebräuchliche Regel zum Verständnisse bringen wird.

3. Berechne den Cubikinhalte eines geraden vierseitigen Pyramidenstumpfes, dessen Grundkanten 18dm bezüglich 6dm und dessen Höhe 24dm betragen. (Die Aufgabe ist volksschulmässig zu lösen.)

IV. Realije. 1. Zemljepisje in zgodovina: a) Die klimatischen Verhältnisse der österr. Alpenländer und die damit zusammenhängende Cultur. (Slovenci slovenski). — b) Friedrich der Schöne von Oesterreich; ein Geschichtsbild für die Oberstufe der Volksschule. (Slovenci slovenski). — 2. Naravopisje: Der Kirschbaum ist in Form einer Lehrprobe für die Mittelstufe einer Volksschule zu besprechen. (Slovenci slovenski).

B. Za meščanke šole.

I. Pedagogika: a) Warum ist für den Lehrer und Erzieher die Kenntnis der Psychologie nöthig? — b) Schule und Haus als Unterrichtsstätten.

II. Matematika:

1. Suche das kl. gem. Vielfache nachstehender Ausdrücke:

$$a^4 + 3a^3 + 6a^2 + 5a + 3, \quad a^3 + 2a^2 + 2a + 1$$

2. Eine Staatsschuld-Verschreibung von 500 fl. wird am 17. August zum Course von 82 eingekauft; wie viel muss man dafür bezahlen, wenn die rückständigen Zinsen à 4 1/2% seit 1. Mai zu vergüten sind?

3. Jemand legt durch 15 Jahre zu Anfang eines jeden Jahres 100 fl. zu 4% Zinseszins an; welchen Werth haben diese Anlagen bei ganzjähriger Verzinsung am Anfange des 15. Jahres?

4. In einem rechtwinkligen Dreiecke sind eine Kathete k und die zur Hypotenuse gehörige Höhe h gegeben; berechne den Flächeninhalt.

5. Die Grundfläche einer Pyramide ist ein gleichseitiges Dreieck mit der Seite a ; wie gross ist das Volumen, wenn die Seitenkanten senkrecht aufeinander stehen?

6. Einen geraden Cylinder mit dem Halbmesser r und der Höhe h wird ein Prisma mit quadratischer Grundfläche eingeschrieben; wie gross ist jede Seitenfläche des Prismas?

III. Naravoslovje: a) Beschreibung und Erklärung der Apparate zur Verstärkung der Electricität. b) Bestimmung der Fortpflanzungsgeschwindigkeit des Lichtes. c) Am archimedischen Principe ist das Wesen der inductiven und deductiven Methode zu erläutern.

IV. Naravopisje. a) Die Mundwerkzeuge der Insekten sind zu besprechen und durch Zeichenskizzen zu erläutern. b) Ernährung der Pflanzen (Nährstoffe, Verbindungen, in welchen sie aufgenommen werden, wie die Aufnahme vor sich geht, Wanderung der rohen Nährstoffe, Assimilation, Produkte der Assimilation, Wanderung der assimilierten Stoffe, Verwendung derselben in der Pflanze).

Iz Tolmina. (Poziv!) Cenjeni tovariši! Binkoštno praznike ima „Zaveza slov. učit. društev“ svoje III. obč. zborovanje v Trstu. Zaveza, akoravno še mlada, pokazati ima že mnogo vspehov. A doseči se da še vse več. Čim bolj se bode „Zaveza“ ojačila, tem vspešniše bode delala na polji našega narodnega solstva, tem pogumnejše se potegovala za pravice učiteljev, tem srčniše odbijala napade na nas! Njena moč pa se bode poleg marljivega delovanja upravnega odbora in direktorija, razodevala

v mnogobrojnih vnetih društvnikih v sodelovanju v Zavezinem glasilu „Popotnik“ in v pridnem vdeleževanju na obč. zborih. Na vsoporedu letošnjega obč. zborovanja najdemo kaj važne točke, razpravljati nam bode pereča vprašanja, ki se učiteljstva resno dotikajo, in krajni ter slavnostni odbor si na vso moč prizadevata, da bode vdeležencem po resnem delu tudi prilžnost najti primerne razvedrila in lepe zabave. Društva in posamezniki tekmujejo, kako bi zamogli bolj svečano povzdigniti obč. zbor v Trstu. Podpisani odbor se nadeja, da tudi naše društvo ne zaostane. Cenjeni društvniki in tovariši sploh, hajdimo o binkošti v Trst in sezimo v roke tovarišem iz zelene Štajerske, iz čudotvorne Kranjske, iz starega Korotana in iz tužne Istre, sezimo si v roke v složno delovanje, v prid našej mladini, v prid in povzdigo milega nam naroda, v čast in ponos nam samim. Na svidenje toraj v Trstu!

Tolminsko učit. društvo.

Praga. (Važna novica roditeljem in učiteljem). Tožbe se vedno množijo, da mladina trpi v šoli škodo na zdravju. Vzroki temu so mnogi in treba bode velikega napora, da se odpravijo ti šolski nedostatk z ozirom na zdravje mladine drug za drugim. Mnogo zla vzroča v šoli zlasti napačno sedenje pri pisanju, vsled česar se javi pogosto zakrivljenje hrbtenice, zvišanje prave lopatke, kratka sapa ter druge bolezni. Da se ti zdravju škodljivi pojavi odpravijo, marsikaj se je vže svetovalo in tudi mnogo pisalo, vendar pa poboljška v tem oziru še ni bilo zaslediti, morda zato ne, ker se odločen korak dosedaj še ni storil. A sedaj se je to prašanje

jelo pri nas resno uvaževati. 4. t. m. zborovala je v Pragi anketa sestavljena iz članov obeh oddelkov c. kr. dež. šolskega sveta, iz doktorjev zdravilstvu kot zastopnikov (šolskega) zdravoslovja in iz članov učiteljstva, ki se je s tem predmetom bavila. Predsedoval ji je gospod František Zabuscha in jednoglasno se je sklenilo, naj se iz šol odpravi nagnena (poševna) pisava ter uvede v vseh ljudskih, meščanskih in srednjih šolah pokončno pismo, katero ne le ne dopušča, ampak celo zahteva primernejše, pravilnejše sedenje. Priporoča se le, da se vadi v kratkih vrstah.

Razun anketnih članov so se posvetovanja vdeležili še deželni šolski nadzorniki, gg. Hejzlar, Kotznich in Tille, učitelj g. Brož iz Prage, ravnatelj g. Jirásek z Libne in g. Zdenšek, profesor na učiteljski.

Po „N. L.“

(Imenovanje.) C. kr. profesor in okr. šolski nadzornik v Ljubljani, gosp. Franc Levec, imenovan je članom izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole v Ljubljani.

(Razširjene oziroma nove šole.) C. kr. dež. šolski svet štajerski je ukrenil, da se razširi trirazredna ljudska šola v Čadramu v četirirazrednico, jednorazredna v Runeči pa v dvorazrednico. — Istotako je dovolil c. kr. kranjski dež. šolski svet razširjenje jednorazrednice v Pred dvoru v dvorazrednico ter ustanovitev jednorazrednic na Št. Urški gori in v Retečah.

(1. maj) se po novi naredbi naučnega ministra na srednjih šolah ne sme več praznovati; mesto tega pa so se počitnice o binkošti za jeden dan podaljšale.

Raznoternosti.

[Črnilo lizati — nevarno.] Jednajstleten deček v pruskem Kraljevcu bi bil skóro s smrtjo poplačal med učenci razširjeno razvado, da s popirja oblizujejo črnilne kaplje. V svojem zvezku obliže namreč tintino kapljo; za nekoliko ur zateče mu jezik in obliže tako silno, da ga morajo spraviti domu. Zdravnik, kateri je bil k sreči takoj pri rokah, izjavi da se je dečku otrovala kri, ker je prišlo črnilo v malo rano na jeziku. Deček je bil v smrtni nevarnosti.

[Največja ura na svetu] vzdana je v stolp mestne palače v Filadelfiji, kajti premér kazala je dolg 10 metrov, kazalnik za minute je dolg 5 metrov, kazalnik za ure pa 2½ metra. Zvon, na katerega udarja kembelj vsako uro, težek je 22.000 kilogramov. Ura navija se z malim parnim strojem.

[Sredstvo proti opeklinam.] Neki zdravnik, ki je več let živel v bližini premogokopov, kjer trešči rado pogostoma in so posledice temu večkrat opekline, priporoča kot najvspešnejše sredstvo proti opeklinam rute pomočene v vročo vodo, s katerimi naj se ovijajo rane. Na tak način zdravljene rane

izginejo popolnoma, in je sploh ta pripomoček boljši nego olje in druga taka mazila. Tudi bombaž, pomakan v vročem špiritu, je dobro devati na rane, posebno na obraz, na ta način se olajšajo hitro bolecine.

[London.] Pred kratkim objavile so se te-le številke iz Londona, največjega mesta na svetu: Leta 1066 štel je London 40.000 prebivalcev. Leta 1700 jih je imel 700.000; leta 1800 900.000; leta 1890 pa 4.425.000. Mesto ima 48 mostov čez reko Themse, ki teče skozi London; nadalje ima 76 gledališč, 2200 poštnih in brzojavnih uradov z 15.000 uradniki, 547.510 hiš, 1450 cerkvá, 2100 bolnišnic, 7600 pivovarnic, 1800 kavarn, 5100 gostilnic, 3100 pekarij, 2500 klavnic in 326.000 služabnikov in služabnic. Prebivalci potrebujejo za živež vsako leto 2.200.000 vreč moke, 260.000 svinj, 450.000 volov, 1.600.000 goved, 8.500.000 divjine in pa kuretime, 220.000.000 rib in 510.000.000 ostrig.

[Najljubši predmet.] Stric: „No, Janezek, kateri učni predmet ti najbolj dopade?“ — Janezek: „Petje“. — Stric: „In zakaj?“ — Janezek: „Zato, ker sem petja oproščen“.

Razpis natečajev.

Št. 299. (Podučiteljska mesta)

Na nastopnih ljudskih šolah političnega okraja celjskega (okolica) je po jedno podučiteljsko mesto definitivno ali tudi provizorično umestiti:

- a) v Galiciji (pošta Žalec) dvorazredna — IV. plač. razred in prosto stanovanje (1 izba);
- b) v Grižah pri Žalci, dvorazredna, — IV. plač. razred in prosto stanovanje (1 izba);
- c) v Št. Jerneji (p. Sv. Duh pri Ločah), dvorazredna, — IV. plač. razred;
- d) Sv. Duh pri Ločah, četirirazredna, — IV. plač. razred;
- e) v Zrečah (p. Konjice) trirazredna, — IV. plač. razred in prosto stanovanje (1 izba);
- f) v Stranica (p. Konjice), dvorazredna, — IV. plač. razred in prosto stanovanje (1 izba);
- g) v Jurkloštru, dvorazredna, — III. plač. razred in prosto stanovanje (1 izba); dalje
- h) mesto stalnega okr. pomožnega učitelja za okoliš c. kr. okr. poglavarstva celjskega z dohodki podučitelja v III. plač. razredu.

Opominja se, da je gledé vseh mest potrebno popolno znanje slovenskega in nemškega jezika in da provizorični podučitelji in podučiteljice na šolah IV. plač. razreda lahko dobó osobno doklado 30 gld. na leto.

Prosilci in prosilke za katero teh mest naj svoje redno opremljene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, vložijo potom predstojnega okr. šolskega sveta do 16. dne meseca junija 1891 in sicer z ozirom na službo pod h) neposredno pri okr. šolskem svetu v Celji (okolica), z ozirom na ostala mesta pa pri dotičnih krajnih šolskih svetih. Okr. šolski svet v Celji dne 20. aprila 1891.

Predsednik: Wagner s. r.

Podučiteljske službe.

V mariborskem šolskem okraju umeščajo se:

1. podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Juriji na Pesnici z dohodki IV. plačilnega razreda;

2. podučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Jakobu v Slov. gor. z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem;

3. jedno podučiteljsko mesto na četirirazredni ljudski šoli v Jarenini z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem;

4. podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri Spodnji Sv. Kungoti z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem;

5. podučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri sv. Devici Marija v Puščavi z dohodki III. plačilnega razreda in prostim stanovanjem; ter

6. podučiteljsko mesto v Svičini z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Prosilci za ta mesta naj svoje redno obložene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, pošljejo predpisanim potom do 15. junija t. l. dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

Okr. šolski svet v Mariboru, 3. maja 1881.

Predsednik: Hein s. r.

Podučiteljski službi.

Na četirirazredni ljudski šoli v Makolah ter na trirazredni ljudski šoli v Črešnovcah se umeščate podučiteljski službi z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Prosilci naj svoje redno obložene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, pošljejo predpisanim potom do 15. junija t. l. dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

Okr. š. svet slov. Bistriški dne 3. maja 1891.

Predsednik: Hein s. r.

Podučiteljske službe.

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Antonu in na trirazredni ljudski šoli pri Sv. Barbari poleg Vurberga in Sv. Rupertu v Slov. goricah umeščajo se podučiteljske službe z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem.

Prosilci naj svoje redno obložene prošnje z dokazom, da so avstrijski državljani, pošljejo predpisanim potom do 15. junija t. l. dotičnemu krajnemu šolskemu svetu.

Okr. š. svet Šent Lenartski 3. maja 1891.

Predsednik: Hein s. r.

J. Giontini, knjigar in kupec s papirjem v Ljubljani,

priporoča p. n. šolskim vodstvom in zasebnikom za nazorni pouk ravnokar izšli II. del „Nazornega nauka“ kateri ima naslov:

150 barvanih podob najvažnejših strupenih in pitomih rastlin za prvi pouk.

Slovensko izdajo priredil Ivan Tomžič, učitelj na c. kr. vadnici in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani.

Cena lepo vezane knjige gld. 3.50.

Nadalje izšle so sledeče novosti:

Kako je izginil gozd. Povest. Spisal Hans Hopfen, preložil A. Funtek. Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Tiun Ling. Kitajski morski razbojnik. Poslovenil Ivan Tkalec. Cena 20 kr., po pošti 22 kr.

Gabršek — Pedagogičski letnik za leto 1890. Cena 1 gld. 50 kr., po pošti 1 gld. 60 kr.

Gabršek — Jezikoslovni pouk v ljudski šoli. I. Teoretični del. Cena 80 kr., po pošti 90 kr.

Bezljaj J. — Navod k početnemu risanju in oblikoslovju. Cena 35 kr., po pošti 40 kr.

3-3

Vsečina. I. Tretja skupščina „Zaveze“ itd. — II. Pomen, metoda in tvarina zgodovinskega pouka v ljudski šoli. (I.) — III. Razvrstitev učne tvarine za dvorazrednico. (I.) (J. Mešiček.) — IV. Doneski k zgodovini naših šol. (I.) (Iv. Strelec.) — V. Slovstvo. (Novosti.) — VI. Listek. (Kako H. Senkiewicz opisuje puščavo. Pismo Sibirčanu.) — VII. Društveni vestnik. (Iz „Zaveze slov. uč. dr.“) — VIII. Dopisi in druge vesti. — IX. Raznoternosti. — X. Natečaji in inserat.